

Beograd 2026

edicija SWITCH

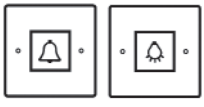
Aida Hofman
NADEŽDA

copyright © 2026, Aida Hofman
copyright © za ovo izdanje 2026, Rende Books

urednica
Slađana Novaković

Aida Hofman

NADEŽDA

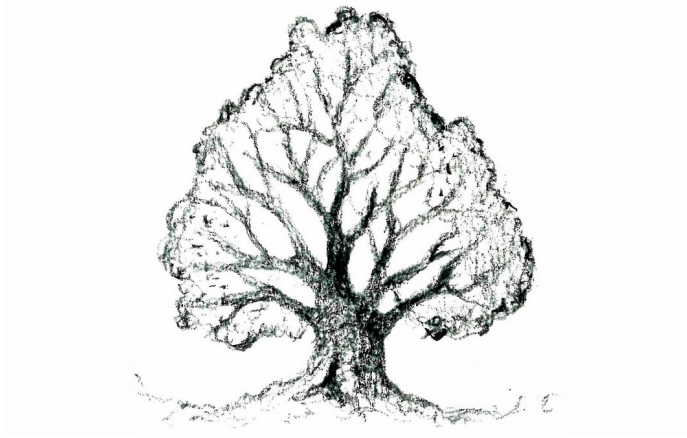
Za Huriju & Hikmeta

Svi likovi i događaji u ovoj knjizi su izmišljeni.
Svaka sličnost sa stvarnim osobama ili događajima
potpuno je slučajna.
Ovo je roman za one koji razumiju da je knjiga prozor,
ali i ogledalo.

I
SUNCE KOJE ZASLJEPLJUJE

Poput insekta koji plete svoju čahuru sve deblju i otporniju,
njen um bi nastavio jačati tanku pregradu,
opasnu tačku njenog bića.

Pol Bouls

Par bjeloglavih orlova, za ovu sezonu gniježđenja, izabrao je napušteno gnijezdo, na jednoj planini u Kaliforniji. Prije nekoliko godina, organizacija „Prijatelji doline Velikog medvjeda“, iznad gnijezda, instalirala je kameru za prijenos uživo. Dan za danom, djeca u školama, ljudi u kućama, u svakom trenutku, mogli su da gledaju život tog para orlova. Zovu ih Džeki i Šedou.

Sámo gnijezdo je dovoljno fascinantno u svojoj grandioznosti. Duboko je skoro četiri, a široko više od dva metra. Šedou ga konstantno nadograđuje granama koje donosi iz daljine. Duboka perspektiva kamere, ispod gnijezda, otkriva jezero Velikog medvjeda, omeđeno šumom. Na strateškom mjestu, između kuhinje i trpezarijskog stola, stoji otvoren laptop, kako bi, od ranog jutra pa sve do večeri, moja porodica mogla uživo pratiti Džeki i Šedou.

Među onima koji o orlovima na ovom lokalitetu znaju više, vjeruje se da Džeki pripada jednom ranijem leglu, koje je odraslo na Velikom medvjedu. Kad stasaju, mladi orlovi napuštaju porodično gnijezdo kako bi izbjegli teritorijalne nesuglasice sa svojim roditeljima. Da li to znači da je nostalgija za djetinjstvom nagnala Džeki da okupira napušteno gnijezdo?

Pomislim kako je lijepo da se vratila kući.

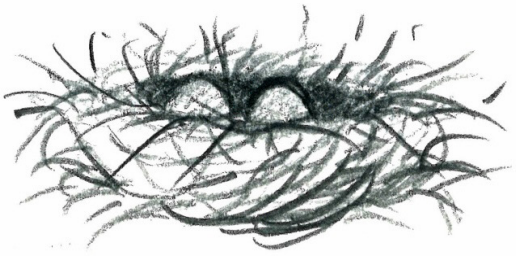
Orlovi su monogamni. Nakon što je Šedou dokazao Džeki da je sjajan lovac i da je u stanju da odbrani gnijezdo, da je pouzdan kućni tip – a ne neki probisvijet – Džeki je snijela tri jajeta. Uzbuđenju nije bilo kraja. Posmatranje svijeta orlova, našim danima, davalo je smisao.

Bjeloglavi orao simbolizira snagu, slobodu i moć, a u nekim kulturama domorodačkih naroda Sjeverne Amerike vjeruje se da orao na svojim krilima nosi molitve Stvoritelju; da je on glasnik i poveznica između ljudskog svijeta i svijeta duhova.

Džeki i Šedou se smjenjuju u ležanju na jajima. Teško ih je razlikovati, ali nakon dužeg posmatranja biva jasnije da je Džeki nešto veća od svog partnera i da među njima postoji jasna raspodjela uloga. Šedou je sjajan otac, on želi da leži na jajima. Ako treba, spreman je i da se posvađa sa Džeki ako mu ona to ne dozvoljava. Oboje su svjesni svih opasnosti koje ih vrebaju. Poput gavrana koji grače na grani istog drveta i čeka svoju priliku da ukrade jaje dok je samo jedan roditelj kod kuće. Vremenske prilike su varljive i jaja u svakom trenutku moraju biti zaštićena.

Nekad mi se čini da osjetim tenziju u njihovom kliktanju. Kao da pod emotivnim nabojem raspravljaju o vrlo važnim stvarima. Pomislim, nesuglasice su prirodne. Šedou konstantno ima potrebu za graditeljstvom. U pokušajima da postavi granu gdje je naumio, on često nehotice udari Džeki, što nju užasno iritira.

Na planini Velikog medvjeda smjenjuju se kiše i vjetrovi, dani i noći, a Džeki i Šedou sjede na jajima. U smjenama odlaze u lov i vraćaju se sa ribom u kandžama. Nerijetko izgledaju kao sa razglednice – jedno sjedi na jajima, a drugo na ivici gnijezda, gledajući u daljinu. Smjenjuju se i loše vijesti iz cijelog svijeta. Ja, u kuhinji, sjedim „kô na jajima“ i zurim u prazninu koju glas o ratu ostavlja za sobom.

Zazirala sam od ideje da pišem o ratu, a onda se rat uvukao u moje redove. Iz daljine mi svakodnevno šalje zvjerstva, jer rat zna – kada je osoba načeta, uvijek je progonjena. Ratu sam dodijelila miris i zvuk. Dala mu glas. Kad o njemu pričam ljudima koji ga nisu doživjeli, radim to sa prikrivenim ponosom. Ne iz pozicije žrtve, već saučesnika. Bez rata, moje uspomene ne bi bile moje, a uspomene su sve što mi je ostalo.

> U jednom od svojih intervjua, Georgi Gospodinov je rekao: *Pišemo da bismo odložili kraj svijeta. A kraj svijeta je sasvim lična stvar. On se događa u različitim jezicima.*

Ja kroz sve bitke i vijesti iznova proživljavam svoj rat, bez razumijevanja gdje jedan život završava, a drugi počinje. Plakala sam, gušila se u suzama jedne večeri, na nekoj zabavi kad se vodila bitka za Alep. Pričala o ubijanju djece svakom ko je htio da sluša, bez pardona, slikovitim opisima uništavala raspoloženje, ionako krhko, jedva naraslo poput neuspjelog tijesta. Plakala sam zbog djece Alepa, zbog vlastitog tužnog djetinjstva, zbog sve buduće djece i nepravde. Plakala sam pred sažaljivim licima, koja snagom sve ljubavi nisu mogli da dosegnu dubinu ponora u koji sam propadala, da me zgrabe za ruku, zadrže na zraku, održe na nogama. Gušila se u svojim suzama, u tuđoj patnji, u mraku. Izvan zbivanja, na najgorem mogućem mjestu, u ranjenom gradu. Plakala sam nelijepo, tijelom koje se trese, balama od kojih mi se suši grlo, plakala sam iz nepreglednih prošlosti, iz jasnog razumijevanja vlastite nemoći.

Plakala sam dok sam gledala tenkove kako jurišaju prema Kijevu, skamenjena kao divlja zvijer pred farovima kamiona, nijemo, sa spakovanim koferima za kraj svijeta. Plakala sam u spavaćici u dnevnoj sobi ispred televizora, dok su po mojoj koži igrale šare svjetlosti probijajući se kroz čipkane zavjese. Stajala sam danima, noćima, nepokolebljivo, kao priviđenje, gledala kraju svijeta u oči. Plakala sam bosa na bosanskom ćilimu, odmotavala prašnjave scenarije iz podsvijesti, život svojih roditelja u trenutku kada je počela opsada, lik moje mame, u spa-

vaćici, kako stoji na istom mjestu, okupana suncem, i gleda kroz prozor.

A onda su se moji roditelji, jedno za drugim, ispisali iz živih, tiho, koracima mekim kao topao zrak, a ja sam ostala bez suza, doma i prošlosti. Zarobljena u svjetlosti sunčanog dana, svjetlosti koja zasljepljuje. U meni još jedino živi rat.

Na vijestima slušam: TERORISTIČKINAPADTERORISTIČKINAPADTERORISTIČKINAPADTERORISTIČKINAPADTRDAMRDATRALALATRDAMRDATRALALAPRAVONASAMOODBRANUPRAVONASAMOODBRANUPRAVONASAMOODBRANUPAMPADAMPAMPAMPAMPAOSUDJUJETELIHAMASOSUDJUJETELIHAMASOSUDJUJETELIHAMASOSUDJUJETELIHAMASDASBASMASRASDASBASMAS

U duši čujem:

U ime Gospodara, Milostivog, Samilosnog,
Svjedočim da nema drugog boga osim Alaha i svjedočim
da je Muhamed Božiji rob i Božiji poslanik.

Svjedočim da se u Palestini dešava genocid.

Ja u Americi, stojim sama, okupana suncem koje zasljepljuje.

A rat se grohotom smije.